

Necesitatea și contextul elaborării Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru

Specializarea inteligentă la nivel regional (RIS3) este un concept promovat de Comisia Europeană odată cu adoptarea **Strategiei Europa 2020**, pentru a răspunde nevoii de a fundamenta mai bine investițiile în cercetare, dezvoltare și inovare realizate prin politica de coeziune a UE. Regulamentele Comisiei Europene privind fondurile structurale și de coeziune post 2013, prevăd propuneri concrete privind eficientizarea investițiilor în CD&I finanțate din fondurile europene, specializarea inteligentă fiind prezentată ca una din condițiile obligatorii pentru ca regiunile să poată beneficia de fonduri în acest domeniu. Comisia Europeană recomandă autorităților naționale și regionale din întreaga Europă să elaboreze strategii de cercetare și inovare pentru specializarea inteligentă, astfel încât fondurile structurale ale UE să poată fi folosite mai eficient, iar sinergiile dintre diferitele politici comunitare, naționale și regionale, precum și dintre investițiile din sectorul public și din cel privat să poată fi intensificate.

Specializarea inteligentă presupune identificarea caracteristicilor și atuurilor unice ale fiecărei regiuni, evidențierea avantajelor competitive ale fiecărei regiuni, precum și cooptarea părților interesate și a resurselor de la nivel regional în jurul unei viziuni axate pe criteriul excelenței asupra viitorului acestora. Strategiile privind specializarea inteligentă pot constitui, de asemenea, un instrument puternic pentru soluționarea provocărilor sociale, de mediu, climatice și energetice, precum schimbările demografice, eficiența resurselor, securitatea energetică și rezistența în fața schimbărilor climatice.

Concentrându-se pe elementele care îi conferă unei regiuni cel mai mare potențial competitiv, specializarea inteligentă contribuie la poziționarea regiunii pe piețe/nișe specifice la nivel global și în lanțul internațional de valori. Pentru a atrage atenția investitorilor interni și internaționali, este important să fie creată o marcă a expertizei unei regiuni într-un sector de cunoaștere specific sau pe o piață de nișă și să se ofere sprijin concret și integrat pentru a contribui la consolidarea respectivei specializări.

Conform **Ghidului de elaborare a Strategiilor de Specializare Inteligentă**¹, publicat de Comisia Europeană în luna mai 2012, pentru realizarea unui astfel de document se recomandă parcurgerea următorilor 6 etape:

1. Analiza contextului regional și a potențialului de inovare;
2. Înființarea unei structuri de guvernare solidă și cuprinzătoare;
3. Realizarea unei viziuni comune cu privire la viitorul regiunii
4. Selectarea unui număr limitat de priorități în ceea ce privește dezvoltarea regională;

¹ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/wikis3pguide>

5. Stabilirea unei combinații de politici adecvate;
6. Integrarea mecanismelor de monitorizare și evaluare;

Procesul de elaborare a Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru a fost realizată printr-un puternic parteneriat care a adus împreună reprezentanți ai universităților, ai sectorului de cercetare-dezvoltare, ai mediului de afaceri și organizațiilor de sprijinire a afacerilor, autorități locale și ONG-uri interesate. Un punct important de pornire în elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă l-a constituit experiența dobândită în procesul de elaborare a Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020. Elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru este subsumată principiului concentrării activității pe un număr limitat de domenii competitive. Implicarea în elaborarea Strategiei de Specializare a reprezentanților mediului de afaceri, a structurilor de sprijinire a afacerilor, a universităților, institutelor de cercetare, ai centrelor de cercetare și centrelor de transfer tehnologic a permis stabilirea corectă a priorităților și asumarea responsabilităților în ce privește implementarea Strategiei de Specializare Inteligentă.

Coordonarea activităților de elaborare a Strategiei de Specializare Inteligentă a fost realizată de către ADR Centru care, în luna februarie 2014, a adoptat un **Plan de lucru** cuprinzând toate acțiunile necesare în vederea elaborării Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă în conformitate cu cerințele menționate în **Ghidul de elaborare a Strategiilor de Specializare Inteligentă**. A fost constituită rețeaua partenerială de realizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă, această structură furnizând un feed-back permanent pe parcursul elaborării documentelor incluse în Strategie (prin întâlniri directe cu factorii interesați, consultarea partenerilor pe bază de chestionare privind domeniile de excelență, potențialul și nevoile de cercetare, inovare și transfer tehnologic sau prin includerea de propuneri transmise de aceștia). În acest sens, pe website-ul oficial al ADR Centru a fost creată Secțiunea **Strategia de Specializare Inteligentă** (<http://www.adrcentru.ro/Lista.aspx?t=StrategiaSpecializareInteligenta>) în care au fost încărcate toate documentele finale sau în lucru care fac parte din Strategie precum și instrumentele de lucru.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 cuprinde următoarele elemente principale:

- Diagnoza și Analiza SWOT a Regiunii Centru
- Analiza regională a domeniului Cercetare, Dezvoltare, Transfer tehnologic
- 9 analize ale unor sectoare economice cu potențial de a deveni domenii regionale de excelență (sectorul agroalimentar, industria auto și mecatronica, silvicultura, industria lemnului și a mobilei, industria IT, industria textilă și de confecții, industria

aeronautică, sectorul medical și farmaceutic, industria balneară, mediul construit sustenabil)

- Formularea viziunii strategice, a direcțiilor strategice, a priorităților și măsurilor de intervenție
- Crearea indicatorilor de monitorizare a Strategiei
- Stabilirea mecanismului de monitorizare a Strategiei

Viziunea Strategiei regionale de specializare inteligentă împărtășește principiile asumate de către partenerii regionali și este în același timp în deplină concordanță cu cele trei priorități statuate la nivel european prin **Strategia Europa 2020**: „*Regiunea Centru construiește inovativ o economie bazată pe cunoaștere și grijă față de mediul înconjurător, prin participarea activă a locuitorilor săi, respectând principiile cooperării și parteneriatului și valorificând atuurile economice și sociale și specificul său regional*”.

Strategia de Specializare este structurată pe 5 direcții strategice ce cuprind 19 priorități și 63 măsuri. Cele 5 direcții ale Strategiei sunt:

- *Construirea unei culturi economice a inovării (I)*
- *Cercetarea în sprijinul afacerilor regionale (II)*
- *Domenii de excelență pentru o dezvoltare inteligentă (III)*
- *Competențe profesionale pentru o economie bazată pe cunoaștere (IV)*
- *Cooperare interregională la nivel european (V)*

Direcțiile strategice I, II și V sunt direcții orizontale vizând întregul spectru economic, în timp ce celelalte două direcții vizează strict domeniile de excelență regională.

În elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 s-a urmărit **corelarea acesteia cu principalele documente strategice la nivel național** relevante pentru perioada 2014-2020: *Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020*, adoptată prin Hotărârea de Guvern nr. 929/2014, cu *Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România-Orizont 2020* aprobată prin H.G. 859/2014 și cu proiectul *Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020*.

Monitorizarea și evaluarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020 constituie unul dintre elementele cheie ale succesului acesteia. Monitorizarea Strategiei se va realiza prin intermediul a două rapoarte intermediare și unui raport strategic final. În aceste rapoarte se vor urmări progresele înregistrate atât în ce privește *implementarea* strategiei de specializare inteligentă prin direcțiile strategice, prioritățile și măsurile propuse cât și *impactul* generat. Procesul de monitorizare a Strategiei va avea ca principal instrument de lucru un **sistem de indicatori** compus din 24 indicatori, 5 dintre aceștia măsurând progresul și impactul generat la nivelul întregii strategii, ceilalți indicatori fiind alocați câte unul fiecăreia din cele 19 priorități strategice.